MAATALOUS

Syksyllä tehdään sellaisia päätöksiä, että päivitetyt tiedot on saatava pian. **YMPÄRISTÖJOHTAJA LIISA PIETOLA, MTK**

Tieto hiekka-, hieta- ja turvemaiden ravinnepäästöistä puuttuu

Täsmällisiä tietoja maatalouden vaikutuksista vesistöjen ravinnekuormaan saadaan vain neljältä eri valuma-alueelta. Syken hydrologi Sirkka Tattari myöntää, että alueiden ja tiedon määrä on liian pieni.

Suomen ympäristökeskus (Syke) pitää yllä maatalouden ravinnepäästöjen tutkimusta vain neljällä eri valuma-alueella.

Tutkittavia valuma-alueita pitäisi olla 10–15, Syken hydrologi **Sirkka Tattari** sanoo.

”Neljä ei missään tapauksessa riitä, sillä tiettyjen viljelykäytäntöjen osalta ei ole tietoa vaikutuksista. Olemme kyllä esittäneet alueiden lisäämistä koko ajan”, Tattari sanoo.

Säästökuuri vaikeuttaa tiedon saamista.

”Aiemmin alueita on ollut paljon enemmän, mutta kustannussyistä niitä on karsittu. Edelleen on painetta, että aluita pitäisi vähentää”, Syken tutkimusinsinööri **Jarmo Linjama** lisää.

Maaseudun pienet valuma-alueet

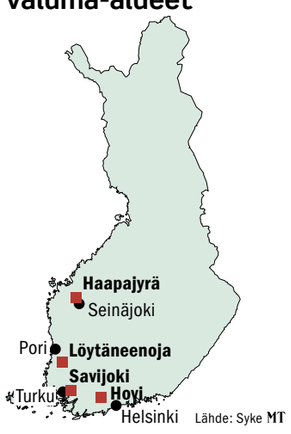

Valuma-alueita tutkimalla voidaan kerätä tietoja eri viljelymenetelmien ja esimerkiksi ympäristötuen edellyttämien toimien vaikutuksesta ravinteiden valumiseen vesistöön.

Tietoja saadaan hyvin savimailta, mutta hiekka-, hieta- ja turvemailta tietoa on niukasti.

”Valuma-alueiden tutkimusta kehittämällä tietoa saataisiin paremmin, kuin monella muulla tavalla. Jos olisi kaksi samantyyppistä aluetta, voitaisiin vertailla, miten jokin tietty toimenpide vaikuttaa”, Linjama kuvaa valuma-alueiden merkitystä.

Syksyllä tärkeitä ympäristöpäätöksiä

MTK kaipaa lisää tutkimustietoa päätösten perusteeksi.

”Maatalous- ja ympäristötekniikka on kehittynyt ja eroosio sekä ravinteiden valuminen pelloilta on vähentynyt. Maatalouttа ei enää voi nostaa keihäänkärkeen Itämeren saastuttajana niin kuin ennen”, MTK:n ympäristöjohtaja **Liisa Pietola** sanoo.

Ajankohtaista tietoa tarvitaan, koska syksyllä päivitetään EU:n nitraattidirektiivin kansallinen asetus, ympäristökorvausohjelma ja ympäristönsuojelulaki. Myös Itämeren suojelukomissio Helcom päivittää ohjelmansa lokakuussa.

”Syksyllä tehdään sellaisia päätöksiä, että päivitetyt tiedot on saatava pian. Tarvitsemme viralliset arviot eri sektoreilta. Sitten voitaisiin tehdä tiedepohjaista politiikkaa. Nyt päätöksiä ollaan tekemässä mielikuvien perusteella”, Pietola sanoo.

Maatalous on petrannut

Tattarin mukaan maatalous on petrannut ympäristöasioissa.

”Toimenpiteiden vaikutus niillä alueilla, missä niitä pystytään arvioimaan, on ollut myönteinen”, Tattari sanoo.

Suuri kuva maatalouden päästöistä on tiedossa. Maatalous on edelleen suurin ravinteiden päästäjä.

”Tilastollinen analyysi kertoo kiistatta, että maatalousmaasta valuu eniten ravinteita. Yksityiskohdissa ja hehtaarikohtaisissa eroissa on paljon epävarmuustekijöitä, mutta suuruusluokka meillä on tiedossa”, Tattari sanoo.

Tattari lupailee uusimpia pieniltä valuma-alueilta saatavia tietoja parin viikon päästä.

Fosfori vaanii meren pohjassa

Pietola vaatii myös, että tutkimustulokset Itämeren sisäisestä kuormituksesta on otettava vakavasti. Sisäinen kuormitus tarkoittaa meren pohjan sedimenteistä vapautuvia rehevöittäviä ravinteita.

Pohjamutiin varastoituneen fosforin määrä on merkittävästi suurempi kuin vedessä olevan, Syken erikoistutkija **Jouni Lehtoranta** sanoo.

Meren liikkeistä riippuen sedimentoitunutta fosforia voi yhtenä vuonna vapautua ja toisena sitoutua takaisin pohjaan.

”Yhtenä vuonna voi Suomenlahdella vapautua 10 000 tonnia fosforia ja seuraavana saman verran sitoutua. Meren sisäiset prosessit ovat suuressa roolissa”, Lehtoranta kertoo mittakaavasta.

Lehtoranta muistuttaa, että ulkoa tulevan kuormituksen vähentäminen johtaa väistämättä siihen, että pohjasta vapautuvan fosforin määrä lopulta vähenee.

AIMO VAINIO

Virolaisviljelijä palkittiin Itämeren ympäristöystävällisimpänä

Virolainen luomuviljelijä **Juhan Särgava** on voittanut kilpailun, jolla etsittiin Itämeren ympäristöystävällisintä maatilaa.

Särgava saa kiitosta erityisesti luonnonvarojen kierrättämisestä. Hän on muun muassa rakentanut vedenkierrätysjärjestelmän, joka käyttää uudelleen lämpöä ja vettä. Maidontuotannon sivutuotteilla kastellaan peltoja ja ruokitaan karjaa.

Ympäristöpalkinto jaettiin neljännen kerran. Sen myöntävät WWF, Itämeren alueen viljelijöiden ympäristöfoorumi ja paikalliset tuottajajärjestöt.

Suomea kilpailussa edustivat halikkolaiset **Peppi** ja **Marko Laine**.

Luomu ei ole enää naurun asia

Särgava on viljellyt tilaansa ympäristöasiat huomioiden parikymmentä vuotta. Hän aloitti luomutuotannon 1992, jolloin sille lähinnä naurettiin, voittaja kertoi palkintojenjakotilaisuudessa tiistaina Helsingissä.

Nyt viljelyksessä on tuhat hehtaaria. Nautoja on 500, joista 200 on lypsylehmiä.

Maito jalostetaan itse muun muassa juustoiksi, rahkaksi ja jugurteiksi.

Särgavan mielestä ympäristöystävällinen maatalous tuo rahaa takaisin maaseudulle ja tarjoaa kuluttajille enemmän vaihtoehtoja. Hän korostaa yhteistyötä, sillä yksin kukaan ei pysty kaikkeen.

Hallinto tarvitsee hyviä esimerkkejä

Hyvät uutiset toimivista, ympäristön huomioon ottavista maatalouskäytännöistä otetaan ilolla vastaan hallinnossa.

”Tarvitsemme tietoa, miten säädökset toimivat käytännössä”, sanoo ylitarkastaja **Anna Schulman** maa- ja metsätalousministeriöstä.

Hänen mukaansa tietoa saadaan esimerkiksi Itämeripalkituilta tiloilta.

Ympäristöystävällisen viljelyn aloittaminen vaatii viljelijältä asennetta, tietoa, rohkeutta ja keinoja, Schulman luetteli tiistain tilaisuudessa. Hän painottaa, että tilaa on voitava hoitaa samalla ympäristöystävällisesti ja taloudellisesti kannattavalla tavalla.

”Asiat voi tehdä toisin. Tämä tilaisuus on siitä hyvä osoitus”, sanoi WWF Suomen pääsihteeri **Liisa Rohweder** tiistaina.

Hän muistutti Itämeren olevan yksi maailman saastuneimmista meristä ja maatalouden olevan sen tärkein yksittäinen ravinnepäästöjen aiheuttaja.

WWF on valinnut Itämeren suojelun yhdeksi tärkeimmistä tehtävistään. Rohweder muistutti, että ilman yhteistyötä kukaan ei voi saavuttaa mitään.

”Viljelijät ovat osa ratkaisua ja parhaita henkilöitä opettamaan toinen toisilleen uusia menetelmiä, joiden avulla voidaan muuttaa Itämeren tulevaisuutta.”

MAIJA ALA-SIURUA

JUHAN SÄRGAVAN KOKOELMA

Vaikka kansainvälinen taloustilanne on synkkä, virolainen Juhan Särgava uskoo luomutuotteiden kysynnän kasvavan. Luomu kiinnostaa, koska ihmiset ovat huolissaan pohjavesien saastumisesta ja geenimuuntelun vaikutuksista.

YMPÄRISTÖPALKINTO

Viljelijöitä kannustetaan suojelemaan Itämerta

Itämeren viljelijöiden ympäristöpalkinnon tarkoituksena on välittää tietoa parhaista käytännöistä Itämeriystävällisessä viljelyssä ja antaa tunnustusta viljelijöille, jotka ovat edelläkävijöitä erityisesti vesistöjä rehevöittäviä ravinnevalumia pienentävien menetelmien käytössä.

Kilpailussa valitaan Itämeren alueen voittaja yhdeksän kansallisen ehdokkaan joukosta. Kansainvälinen tuomaristo valitsee lopullisen voittajan, joka saa 10 000 euron palkinnon.

Palkinto jaettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2009.

WWF:n Itämeri-ohjelma järjestää kilpailun yhdessä Itämeren alueen viljelijöiden ympäristöfoorumin (Baltic Farmers Forum for the Environment, BFFE) ja Itämeren lähialueilla toimivien tuottajajärjestöjen kanssa.

Tänä vuonna WWF Suomi ja Maa- ja metsätalostuottajain Keskusliitto MTK palkitsivat Suomen voittajina halikkolaiset Peppi ja Marko Laineen.

MAIJA ALA-SIURUA

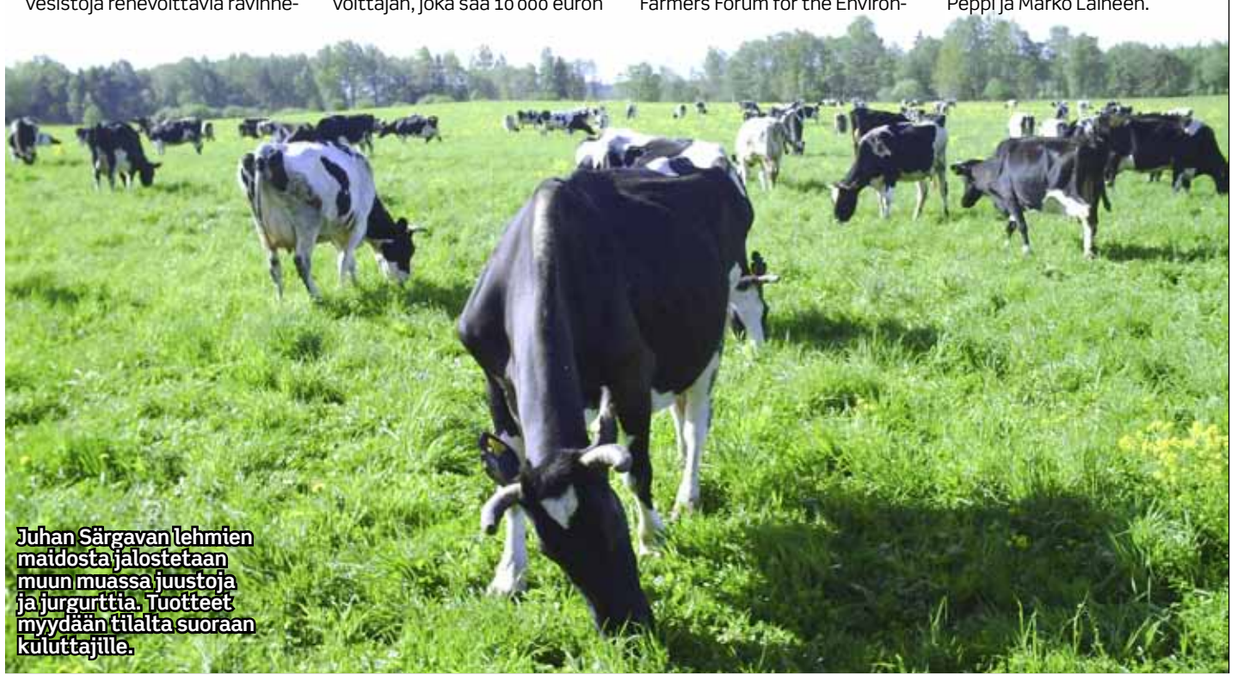

Juhan Särgavan lehmien maidosta jalostetaan muun muassa juustoja ja jurgurttia. Tuotteet myydään tilalta suoraan kuluttajille.

Ahvenanmaalla kytee eläintautiriski

Ahvenanmaan maakuntahallitus on lakkauttanut maakuntaeläinlääkärin viran. Lakkautusta perustellaan säästösyillä.

Maakuntaeläinlääkärin tehtäviin kuuluvat muun muassa eläinsuojelu- ja eläintautilain valvonta sekä lakien mukaisten lupien myöntäminen.

Myös eläintautien vastustaminen sekä taudinpurkausten hallinta ovat maakuntaeläinlääkärin vastuulla.

Puutteellinen varautuminen eläintauteihin ja tautien valvonnan loppuminen uhkaavat aiheuttaa tuottajille taloudellisia tappioita. Tautien ennaltaehkäisy on merkittävästi taloudellisempaa kuin jo tulleen taudin hävittäminen.

Jos helposti leviävän eläintaudin torjuminen ei ala heti taudin ilmettyä, se voi päästä leviämään myös mantereelle.

Eläinten hyvinvoinnin valvonta ja siten maataloustukien oikeudenmukainen maksaminen on Ahvenanmaalla myös vaakalaudalla. Jos valvonta lakkaa, maakunnan tuottajat joutuvat eriarvoiseen asemaan maamme muiden tuottajien kanssa.

Suomen Eläinlääkäriliitto ry on erittäin huolissaan päätöksestä. Useiden eläintautien on arvioitu leviävän Suomeen juuri Ahvenanmaan kautta.

Liitto katsoo, että Ahvenanmaalla tulee noudattaa sekä kansallista että EU:n lainsäädäntöä ja varmistaa asukkaiden sekä heidän eläintensä tasapuolinen kohtelu. **LAURA KYLMÄMAA**